

ב"ה. ז' אדר, יום הילולא דמרע"ה, תשפ"א

לאחיי ורעיי אנ"ש והשלוחים, ה' עליהם יחיו!

הריני לפנות אליכם בענין שהזמן גרמא, והוא קריאת המגילה בליל פורים שנה זו, שכידוע הרי מצד הרשויות בצרפת יש איסור מוחלט לצאת החוצה משעה 18:00 בלילה עד לשעה 06:00 לפנות בוקר, ומי שנתפס ע"י שוטרים בחוץ בשעות אלו (בלי אישור המתאים (attestation)) אחת דתו לשלם קנס של 135 יורו. ובפאריז השקיעה היא בשעה 18:27 וצאת הכוכבים לדינים דרבנן בשעה 19:00, ופג המנחה בשעה 17:21 (ובערים אחרות כל הזמנים הללו הם בשינויים כפי המתפרסם בכל מקום ומקום). ונמצא שהאפשרות היחידה לקרות מגילה בציבור ושאנשים ונשים וטף יוכלו להגיע אלי' היא רק מפג המנחה ואילך.

ואכן הרבה רבני קהילות פסקו להלכה שהשנה יש לקרוא המגילה בפג, ובברכות, ושבה יוצאים ידי חובתם. וכתבו ופירסמו בזה הרבה פרטים.

והנה מאחר שרבני קהילות פסקו כן לבני קהילותיהם, הרי בני קהילות אלו יש להם על מי לסמוך ועל מה לסמוך, וגם אנו, חסידי חב"ד, יכולים לקרוא להם המגילה ולהוציאם ידי חובתם בזמן הנ"ל.

אבל כפי הוראת הרבי, הרי אנו חסידי חב"ד לעצמנו צריכים לברר מה דעת אדה"ז בזה, וכפי שיתבאר לפנינו שאדה"ז מדבר אודות נושא דומה לגמרי לנדון דידן, וממנו נבין בבירור לעניננו.

ובהקדים מחלוקת רש"י ותוס' בריש מסכת ברכות אם לרב יהודה שסובר שפג המנחה הוא כלילה לענין תפילת ערבית שאפשר להתפלל אז ערבית (ורבנן חולקים עליו), האם זהו רק לגבי תפילת ערבית, או שזהו גם לענין קריאת שמע של ערבית, שלדעת התוס' הפג הוא לילה גם לגבי ק"ש, ולדעת רש"י זהו רק לגבי תפילת ערבית, ולא לגבי ק"ש. וכתבו פוסקים (גם ראשונים) שלדעת התוס' פג הוא לילה גם לענין מצוות אחרות, כגון ספירת העומר, שלדעת התוס' אפשר לספור בפג הספירה של היום שלאחרי זה (היינו שלא רק שזה נחשב כלילה, אלא גם שזה נחשב כלילה של היום שלאחרי זה).

ואדה"ז פסק בזה דברים ברורים (סי' תפ"ט סעיף יב), שבתחילת הסעיף כתב: "י"א שמותר לברך ולספור בבין השמשות, אע"פ שהוא ספק לילה וכו' מ"מ כיון שהספירה בזמן הזה מדברי סופרים, ספק ד"ס להקל. ויש חולקין ע"ז ואומרים שלכתחילה אין להכניס עצמו לידי ספק, אפילו מד"ס וכו'". ובהמשך כתב: "וכל זה הוא בבין השמשות, אבל קודם בין השמשות אין מנהג כלל לספור וכו'".

ובסוף הסעיף כתב: "ואם טעו ביום המעונן ובירכו וספרו ואח"כ נתפזרו העבים ונדע שהי' קודם בין השמשות, צריכים לחזור ולספור, אבל לא יברך (אולי צ"ל: יברכו) שנית אם כשספרו הי' מפג

המנחה ואילך, שהרי מנהג העולם לקרות ק"ש של ערבית מפלג המנחה ואילך לפי שסומכים על האומרים שמפלג המנחה ואילך כשם שהוא לילה לענין תפילת ערבית לר' יהודה כך הוא כלילה לענין ק"ש של ערבית, וא"כ הוא הדין שהוא כלילה לענין ספירת העומר לרבי יהודה לפי דבריהם (והוא כדעת התוס' הנ"ל. המעתיק). ומכל מקום צריכים לחזור ולספור כשיגיע הזמן, לפי שהעיקר כהאומרים שמפלג המנחה אינו חשוב כלילה אפילו לרבי יהודה אלא לענין תפילה בלבד. אבל לא לענין שאר דברים שמצוותם בלילה, כמו שנתבאר בסימן רל"ה".

הרי דברי אדה"ז ברורים: א) הלכה כרש"י שבפלג אין לעשות מצוות שזמנם בלילה. ב) דברי התוס' לא נדחו מהלכה לגמרי ומי שעשה בפלג מצוה שזמנה בלילה ובירך אינו יכול לחזור ולברך כשמקיים המצוה בזמנה (אע"פ שלכתחילה אסור לעשות כן, כי הלכה כרש"י).

וא"כ בנדון דידן, דמצוות קריאת המגילה היא בלילה, הרי להדיעה שהלכה כמותה, אין לקוראה בפלג.

וגם ספירת העומר נוהגים שלא לקראה בפלג, אלא רק בבין השמשות (למרות שק"ש של ערבית אכן קוראים בפלג).

והרי אנ"ש והתמימים נוהגים כל השנה לקרות ק"ש בזמנה, גם בערב שבת, למרות ש"אף המתפללין ערבית בזמנה בצאת הכוכבים כל ימות החול – יכול הוא להקדים בערב שבת להתפלל מפלג המנחה ולמעלה וכו' וכו" (שו"ע אדה"ז סי' רס"ז סעיף ב. ע"ש). ואינם סומכים כלל על דעת תוס' הנ"ל.

וא"כ הרי ברור שעל אנ"ש והתמימים לעשות כל מה שאפשר לקרות המגילה בזמנה ולא לצאת בקריאה שבפלג – שתיעשה, וברוב עם, לצורך עמא דבר, כפסק הרבנים הנ"ל.

היוצא מכל זה למעשה בעזה"י:

א) מי שיש לו (או לשכנו) מגילה כשרה (ובעל קורא) לקרות המגילה בזמנה יתכוון שלא לצאת ידי חובתו בקריאה שבפלג.

ב) מי שיש לו ספק אם תהי' לו מגילה כו' בזמנה – יעשה תנאי שבאם תהי' לו מגילה כו' הרי עתה אינו יוצא ידי חובתו כלל, ואם בסוף לא תהי' לו מגילה כו', הרי הוא יוצא עתה ידי חובתו.

ג) גם מי שאינו יוצא ידי חובתו יכול להוציא אחרים ידי חובתם ולברך להם הברכות. אבל לכתחילה כדאי להציע שאחד מהקהל יברך, ולא הקורא.

ד) מי שבירך על הקריאה לאחרים בפלג, צריך לחזור ולברך על קריאתו (באם התכוין בפירוש שלא לצאת ידי חובתו בקריאה הראשונה, או בתנאי כנ"ל), חוץ מברכת שהחיינו שאינו חוזר ומברך.

ה) מומלץ ביותר להשתדל לארגן מניינים לקריאת המגילה בזמנה בבתים רבי קומות, באופן שהמשתתפים לא יצטרכו לצאת החוצה, והקורא יעשה לעצמו אישור (ATTESTATION) שהוא הולך לעזור לאנשים מבוגרים וכו'. שזוהי האמת.

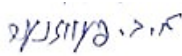
מובן ופשוט שכל הקריאות בזמן, ולפני זמן, יהיו בזהירות גדולה על כל ההוראות במרחק הכפול, בניקוי הידיים ובעטיית מסכה על הפה והאף.

ולבסוף: ואו) יש לעשות שאלת חכם במי שאין לו בשכנותו מגילה כשרה לקרוא בזמנה, האם הוא חייב ליכנס לחשש שיצטרך לשלם קנס של 135 יורו על צאתו החוצה למקום שיש מגילה כשרה. ובטח ידונו בזה ויגיעו למסקנות.

אבל מה שברור לי **שמותר** ליכנס לחשש הנ"ל, כדי לקיים מצוות מקרא מגילה לכתחילה כדעת אדה"י (כל זה כמובן בתנאי **כפול ומכופל** שזה יהי באישור רופא שאין בזה שום חשש בריאות, לא לו ולא לאחרים, בנוסף לכללי הזהירות הנ"ל).

והקב"ה ישלח רפואה שלימה לחולי עמו ישראל ולחולי אומות העולם ויסיר המגיפה מן העולם.

בברכת פורים שמח

RAV A.B. PEVZNER
PARIS

בכוונה תחילה לא הבאתי כאן הרבה מראי מקומות ושקו"ט, ורובם כבר נתפרסמו, והבאתי רק מה שצריך.

ובכל זאת אציין כאן איזה הערות קטנות על דברים שנתפרסמו בענין זה.

א) האם לר' יהודה מפלג המנחה הוא כלילה או לא, מבואר בשו"ע אדה"י הנ"ל סי' תפ"ט, שאי"ז קשור כלל אם זה בדרבנן או בדאורייתא, אלא זה תלוי במחלוקת רש"י ותוס' הנ"ל, דלתוס' הרי"ז כלילה גם לק"ש דאורייתא, ולרש"י אינו כלילה גם לספיה"ע דרבנן. ואכמ"ל.

ב) לדעת תרומת הדשן וכו', הפלג מתחיל כ-3 דקות לפני השקיעה (כמבואר במג"א סי' רס"א סי"ק יו"ד ומחצית השקל שם), והוא לפי שיטת ר"ת (והוא גם שיטת מרן הב"י בשו"ע או"ח, כידוע), וא"כ הנוהגים בכניסת ויציאת השבת כהגאונים הפלג שלהם מתחיל כשעה ורביע לפני השקיעה. ואכמ"ל.